

De Veenarbeid en nog wat.

partijen, werkgevers en arbeiders, zoowat altijd tegen elkaar op voet van oorlog staan, dat „was zoo, is zoo, en zal zoo” blijven, zoolang uitsluitend vraag en aanbod de markt beheerschen. Wel tracht men de laatste jaren, nu in een en ander wat meer organisatie komt, 's winters tusschen bazen en arbeiders tot een accoord te komen en heeft dit somtijds ook werkelijk plaats, maar als een van beide partijen op zekeren keer zich daaraan onttrekt, dan is dit niets bijzonders, en bollejagerij nog altijd het uitvloeisel er van. In het nu komende voorjaar (vooral omreden de turf in 1900 wat duurder is geweest) wordt verwacht dat het weer erg zal spooken in de veenen.

Het verkochte veenland, somtijds reeds ingepolderd vóór den verkoop, somtijds niet, is zuiver waterpas vaak uren ver en vóór de veenwerker den schop er in steekt, met een veelal magere grassoort begroeid.

Het eerste wat de baas na den koop van een beteekenend stuk laat doen is, dat hij voor elk turfmakersgezin, wat hij voor de exploitatie denkt noodig te hebben, op het gekochte een woning laat bouwen en voor de trekkers of baggerlieden een z.g. trekkerstent (groot hok). Bedoelde woningen zijn zeer primitief en klein van omvang — bovendien zoo gebouwd dat ze, wanneer de baas ze een paar jaren elders noodig heeft, spoedig en goedkoop te verplaatsen zijn.

Het halfsteens voorgeveltje tot aan den zolder dikwijls alles van plankbeschoot, met aangestreden pannen tot bedekking, is de ge-

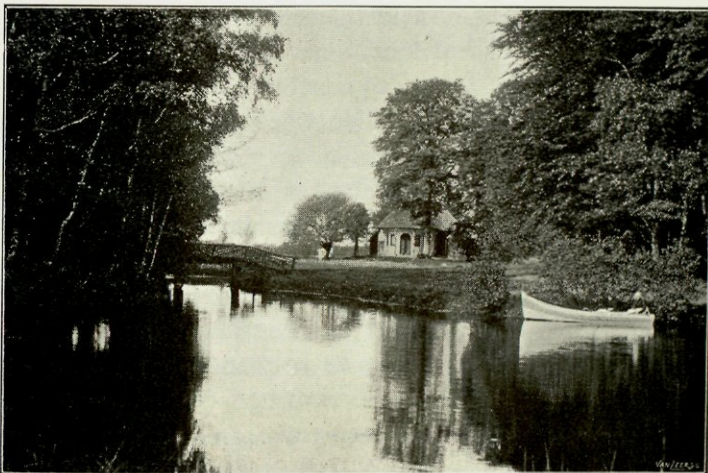
wone bouwtrant. Een kamer van 3.60 M. in 't vierkant, waarin de bedsteden, niet zelden twee boven elkaar, zoo, dat de onderlagen b.v. waarop de ouders slapen, zijn, de zoldering van de onderliggende kinderen, bij een kamerhoogte van 2 M., komt veel voor. Achter dit vertrek een bergplaats voor gereedschap enz. en buiten, een driehoekig privaat van schalen, is regel, betere, uitzondering.

Ook heeft de turfmaker wel zelve een huis, wat om werk te krijgen een aanbeveling is. Zoo'n huis bestaat dikwijls uit een tot zinken veroordeeld en daarom op het land getrokken oud bokvaartuig (soort praam). Hij timmert daar dan zelf, of met behulp van een timmerman, 'n soort groote kajuit uit afval en oude of andere goedkoope planken bovenop en klaar is kees! Sommige van die bokwoningen zijn, als ze wat lang hebben gestaan, in het veen weggezakt en worden dan van lieverlede zoo van alle kanten met zoden en plaggen omkleed, dat de oorspronkelijke woonbak nauwelijks meer is te vinden. Zeer enkelen hebben een wezentlijk huis.

De trekkerstenten of hokken voor de baggerlieden, worden groot gemaakt naar de spannen (een span is twee personen) die de baas in 't werk neemt, zij zijn geheel van ruw hout en met niet aangestreden pannen gedekt. De wanden zijn pl. m. 1 M. hoog en daarop komt de kap; rondom van binnen worden daarin beddekasten gemaakt, ieder voor twee man, gevuld met ruigte of stroo, plus een deken voor iederen man, hoofdkussens enz. enz. is

voor den baggerman contrabande.

De middenruimte omringd door een zitbank, waarboven een broodplank is bestemd voor het vuur, waarvan de rook een uitweg moet zoeken door een zich daarboven bevindend gat in het dak en door de reten der open panbedekking. Dit alles, benevens de noodige turf voor brandstof wordt den baggerlieden door den baas kosteloos verstrekt. Overigens hebben beide categoriën van arbeiders aangenomen werk, de baggerman b.v. krijgt voor de gespreide roede slik (veenspecie) dit jaar *f* 0.80 en de

GROOTE VIJVER IN DE BEKENDE BOSSCHEN VAN OLTERTERP.